

บทที่ 11

การเลี้ยงนกกระทา

นกกระทาญี่ปุ่น (Japanese Quail ; *Coturnix coturnix japonica*) เป็นชนิดย่อยของนกกระทาญี่ปุ่นที่นิยมเลี้ยงเป็นการค้าเพื่อบริโภคเนื้อและไข่ในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศจีน และญี่ปุ่น ในหลายประเทศได้พัฒนารูปแบบการเลี้ยงและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทั้งเนื้อและไข่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ในอดีตวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงนกกระทาญี่ปุ่นก็คือ เลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อเป็นงานอดิเรก และเพื่อฟังเสียงร้อง มีหลักฐานบันทึกไว้ว่า ชาวญี่ปุ่นได้นำนกกระทามาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 12 ในยุคสมัยที่ยังมีการปกครองโดยระบบจักรพรรดิ เมื่อชาวญี่ปุ่นเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ ก็ได้ำนกกระทาติดตัวไปด้วยจึงทำให้นกกระทาแพร่หลายไปหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศจีน เกาหลี และไต้หวัน จากนั้นนกกระทาได้ถูกนำเข้าไปในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อใช้ในการวิจัยและทดลองหลังสงครามโลกครั้งที่สองเสร็จสิ้นแล้ว

ข้อดีของการเลี้ยงนกกระทา

เหตุผลบางประการที่ทำให้นกกระทาได้รับความสนใจและนิยมเลี้ยงกันมาในหลายประเทศ ได้แก่

1. โรงเรือนสำหรับเลี้ยงนกกระทาไม่จำเป็นต้องออกแบบมาโดยเฉพาะ เพียงมีห้องว่างพอที่จะกันแดด ลม ฝน และศัตรูต่าง ๆ ได้ก็สามารถเลี้ยงนกกระทาได้แล้ว
2. นกกระทาต้องการพื้นที่การเลี้ยงน้อยจึงทำให้ต้นทุนการเลี้ยงต่อตัวต่ำ
3. นกกระทาสามารถเลี้ยงและจำหน่ายเป็นนกกระทาเนื้อได้เมื่ออายุประมาณ 5 สัปดาห์ และนกกระทาตัวเมียจะเริ่มวางไข่เมื่ออายุประมาณ 7 สัปดาห์ ดังนั้น การเลี้ยงนกกระทาจึงสามารถคืนทุนได้เร็วกว่าการเลี้ยงไก่มาก
4. นกกระทามีความต้านทานโรคมกกว่าไก่ ดังนั้น การเลี้ยงนกกระทาจึงไม่จำเป็นต้องใช้วัคซีนป้องกันโรค ยาถ่ายพยาธิ จึงง่ายต่อการเลี้ยงดูและการจัดการ
5. เนื่องจากนกกระทามีขนาดเล็กจึงกินอาหารน้อยส่งผลให้ต้นทุนในการเลี้ยงดูน้อยลงด้วย ดังนั้น ฟาร์มเลี้ยงนกกระทาจึงสามารถทำได้แม้กระทั่งเกษตรกรผู้นั้นจะมีต้นทุนน้อย มีทักษะในการเลี้ยงดูไม่มากนัก และสามารถคืนทุนได้เร็ว

โรงเรือนเลี้ยงนกกระทา

โรงเรือนสำหรับเลี้ยงนกกระทานั้น ควรออกแบบให้สะดวกต่อการปฏิบัติงานและการรักษาความสะอาด ปลอดภัยจากศัตรู และสิ่งรบกวนต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากนกกระทาเป็นสัตว์ที่มีความรู้สึกไวต่อสิ่งรบกวน เช่น แสงหรือเสียงมาก เมื่อมีเสียงผิดปกติมารบกวนนกกระทาจึงมักจะตกใจง่าย ๆ ภายในโรงเรือนจะต้องมีการระบายอากาศที่ดี เนื่องจากนกกระทากินอาหารที่มีโปรตีนสูงจึงขับถ่ายไนโตรเจนออกทางปัสสาวะมาก ดังนั้น ถ้าการระบายอากาศไม่ดีพอก็จะทำให้มีแอมโมเนียสะสมมากจะเป็นอันตรายต่อขุ่เยื่อชั้นตาได้

รูปแบบของโรงเรือนจะต้องเป็นแบบที่สร้างง่าย ลงทุนน้อย ซึ่งจะสร้างแบบเพิงแหงน หรือแบบหน้าจั่วเช่นเดียวกับโรงเรือนไก่ก็ได้ แต่จะต้องให้อากาศถ่ายได้สะดวก ถ้าจะเลี้ยงแบบกรงที่วางซ้อนกันหลายชั้น โรงเรือนจะต้องมีความสูงพอสมควร ส่วนขนาดของโรงเรือนจะขึ้นอยู่กับจำนวนนกที่จะเลี้ยง

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงนกกระทา

1. เครื่องกก การเลี้ยงนกกระทาสามารถทำได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงบนพื้นที่ปูทับด้วยวัสดุรองพื้น เช่น แกลบ (เปลือกข้าว) หรือเปลือกถั่ว หนาประมาณ 2.5 เซนติเมตร ในช่วงแรกของการกกจะต้องใช้ประสอบ่าน หรือกระดาษขี้วัวด้านปูรองพื้น ล้อมรอบด้วยแผงกั้นกกซึ่งอาจจะทำด้วยไม้ไผ่สาน ตาข่าย หรือสังกะสีให้มีความสูงประมาณ 20 เซนติเมตร ล้อมรอบกกเอาไว้

เนื่องจากลูกนกกระทาแรกเกิดจะไม่สามารถผลิตความร้อนเพื่อรักษาอุณหภูมิร่างกายได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับความอบอุ่นจากเครื่องกก ซึ่งอาจจะใช้หลอดไฟหรืออาจจะใช้เครื่องกกแก๊สก็ได้ ติดตั้งไว้ตรงส่วนกลางของวงล้อมกก วงล้อมกกที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 90 เซนติเมตรสามารถกกลูกนกได้ 150 ตัว และไม่ควรกกลูกนกกระทาในกกเดียวกันเกิน 300 ตัว ถ้าหากใช้หลอดไฟในการกกจะต้องคำนวณจำนวนวัตต์ที่ใช้ โดยประมาณให้ใช้หลอดไฟ 1 วัตต์/ลูกนก 1 ตัว ในช่วงสัปดาห์แรกจะต้องมีการกกตลอด 24 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 2 จะทำการกกเฉพาะตอนกลางคืนและสัปดาห์ที่ 3 ก็ไม่จำเป็นต้องกก แต่ถ้าเป็นช่วงฤดูหนาวก็อาจจะกกลูกนกจนกระทั่งอายุ 3 สัปดาห์ก็ได้

กรงกก สำหรับลูกนกซึ่งเพิ่งฟักออกจากไข่ใหม่ ๆ ต้องการความอบอุ่นเช่นเดียวกับลูกไก่ ซึ่งจำเป็นต้องให้ความอบอุ่นแก่ลูกนก การให้ความอบอุ่นอาจจะใช้หลอดไฟชนิดเผาไส้หรือเครื่องกกแก๊สก็ได้

ขนาดของกรงกกลูกนก ขนาดกว้าง 90 เซนติเมตร ยาว 1.50 เมตร สูง 40-50 เซนติเมตร ใช้กกลูกนกอายุ 1-20 วัน ได้ประมาณ 250-300 ตัว ด้านข้างของกรงควรจะมีที่ปิด ด้านบนทำเป็นฝาบุด้วยลวดตาข่ายยกเปิดปิดได้ ส่วนพื้นกรงใช้ลวดตาข่ายสี่เหลี่ยมขนาด 1 เซนติเมตร

2. อุปกรณ์ให้อาหาร สำหรับลูกนกควรใช้ถาดอาหารทำเองให้มีขอบสูงขึ้นมาประมาณ 1-2 เซนติเมตร หรืออาจจะใช้รางอาหารสำหรับให้ลูกไก่ก็ได้ ในช่วง 3 วันแรกควรจโรยอาหารลงบนพื้นที่ปูด้วยกระดาษหรือกระสอบป่านเพื่อให้นักได้รู้จักการกินอาหารได้เร็วขึ้น

อุปกรณ์ให้อาหารสำหรับนกใหญ่ ควรเป็นรางอาหารที่ตรงขอบด้านในเพื่อป้องกันการค้ำยืมอาหารให้หกกระเด็นออกมากราง ซึ่งจะตั้งไว้ภายในกรงหรือแขวนอยู่ด้านนอกกรงก็ได้

3. อุปกรณ์ให้น้ำ สำหรับลูกนกให้ใช้อุปกรณ์ให้น้ำลูกไก่แบบขวดคว่ำขนาดเล็ก และใส่ก้อนกรวดเล็กๆ ไว้ในงานน้ำด้วยเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกนกตกน้ำ

ส่วนนกใหญ่ หรือลูกนกอายุเกิน 2-3 สัปดาห์แล้ว ใช้อุปกรณ์การให้น้ำลูกไก่แบบขวดคว่ำไม่ต้องใส่ก้อนกรวดหากให้น้ำภายในกรง แต่ถ้าให้น้ำภายนอกกรงก็ใช้รางน้ำแขวนไว้ด้านนอกกรงเช่นเดียวกับรางอาหาร หรือจะใช้ขันน้ำก็ได้

4. เครื่องตัดปากนก เมื่อลูกนกมีอายุประมาณ 30 วัน ก่อนที่จะแยกไปเลี้ยงในกรงนกใหญ่ ควรจะตัดปากเสียก่อน เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้นักจิกกันกัน ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักตายได้ วิธีการตัดปากนกกระทาทำเช่นเดียวกับการตัดปากไก่

การกกและการเลี้ยงดูลูกนก

การเลี้ยงนกกระทาสามารถทำได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงบนพื้นที่ปูทับด้วยวัสดุรองพื้น เช่น แกลบ (เปลือกข้าว) หรือเปลือกถั่ว หนาประมาณ 2.5 เซนติเมตร ในช่วงแรกของการกกจะต้องใช้กระสอบป่าน หรือกระดาษผิวด้านปูรองพื้น ล้อมรอบด้วยแผงกั้นกซึ่งอาจจะทำด้วยไม้ไผ่สาน ตาข่าย หรือสังกะสีให้มีความสูงประมาณ 20 เซนติเมตร ล้อมรอบกเอาไว้

เนื่องจากลูกนกกระทาแรกเกิดจะไม่สามารถผลิตความร้อนเพื่อรักษาอุณหภูมิร่างกายได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับความอบอุ่นจากเครื่องกก ซึ่งอาจจะใช้หลอดไฟหรืออาจจะใช้เครื่องกกแก๊สก็ได้ ติดตั้งไว้ตรงส่วนกลางของวงล้อมก กวงล้อมกที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 90 เซนติเมตร สามารถกกลูกนกได้ 150 ตัว และไม่ควรกกลูกนกกระทาในกกเดียวกันเกิน 300 ตัว ถ้าหากใช้หลอดไฟในการกกจะต้องคำนวณจำนวนวัตต์ที่ใช้ โดยประมาณให้ใช้หลอดไฟ 1 วัตต์/ลูกนก 1 ตัว ในช่วงสัปดาห์แรกจะต้องมีการกกตลอด 24 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 2 จะทำการกกเฉพาะตอนกลางคืนและสัปดาห์ที่ 3 ก็ไม่จำเป็นต้องกก แต่ถ้าเป็นช่วงฤดูหนาวก็อาจจะกกลูกนกจนกระทั่งอายุ 3 สัปดาห์ก็ได้

กรงกก สำหรับลูกนกซึ่งเพิ่งฟักออกจากไข่ใหม่ ๆ ต้องการความอบอุ่นเช่นเดียวกับลูกไก่ จึงจำเป็นต้องให้ความอบอุ่นแก่ลูกนก การให้ความอบอุ่นอาจจะใช้หลอดไฟชนิดเผาไส้หรือเครื่องกกแก๊สก็ได้

การเลี้ยงนกกกระทา

ขนาดของกรงกกลูกนก ขนาดกว้าง 90 เซนติเมตร ยาว 1.50 เมตร สูง 40-50 เซนติเมตร ใช้กกลูกนกอายุ 1-20 วัน ได้ประมาณ 250-300 ตัว ด้านข้างของกรงควรจะมีที่บังแดด ด้านบนทำเป็นฝาบุด้วยลวดตาข่ายยกเปิดปิดได้ ส่วนพื้นกรงใช้ลวดตาข่ายสี่เหลี่ยมขนาด 1 เซนติเมตร

การให้น้ำ ใช้น้ำสะอาดใสในอุปกรณ์การให้น้ำแบบขวด และใส่ก้อนกรวดเล็กๆ ลงในจากน้ำด้วย ในระยะ 3-7 วันแรกควรละลายพวกปฏิวินัยผสมในน้ำให้ลูกนกกิน จะช่วยให้นกเจริญเติบโตได้เร็วและแข็งแรง

การให้อาหาร ในช่วงที่ลูกนกยังเล็กอยู่อาจจะป้อนอาหารลงบนกระดาษเพื่อให้มันได้รู้จักการกินอาหารได้เร็วขึ้น ไม่ควรป้อนอาหารหรือวางรางอาหารไว้บริเวณใต้เครื่องกก หรือหลอดไฟ เพราะนกจะนอนทับอาหารไว้ทำให้มันตัวอื่นกินอาหารไม่ได้ เมื่อนกโตขึ้นอาจใช้รางอาหารเล็กๆ ใส่อาหารให้ลูกนกกินเช่นการให้อาหารลูกไก่เล็กก็ได้ น้ำจะต้องมีให้ลูกนกได้กินตลอดเวลา

เมื่อลูกนกอายุได้ 15 วัน ก็ย้ายไปเลี้ยงในกรงนกรุ่นหรือกรงเลี้ยงนกใหญ่ได้ ทั้งนี้เพราะว่าลูกนกในระยะนี้มีความแข็งแรงพอที่จะเหยียบพื้นกรงลวดตาข่ายได้ และมีขนขึ้นเต็มตัวแล้ว

การคัดแยกเพศ

การคัดเพศนกกกระทาสามารถทำได้เมื่อนกมีอายุประมาณ 3 สัปดาห์ เราจะใช้วิธีการสังเกตจากลักษณะภายนอกของนกได้อย่างชัดเจนนั่นก็คือ สีขน นกตัวผู้จะมีขนหน้าอกและบริเวณลำคอสีเหลืองน้ำตาลปนขาว หรือสีน้ำตาลปนแดง และขนบริเวณแก้มก็มีสีน้ำตาลแกมแดงเช่นกัน ซึ่งชาวบ้านผู้รู้บางรายเรียกขนบริเวณแกมนี้อีกว่าเครา ส่วนนกตัวเมียสีขนบริเวณคอไม่ค่อยเข้ม หรืออาจมีสีน้ำตาลปนเทา และมีลายดำปนขาว เมื่อได้ทำการคัดแยกเพศได้เรียบร้อยแล้ว นกตัวผู้ก็นำไปเลี้ยงเป็นนกเนื้อขาย ส่วนนกตัวเมียนำไปทำการตัดปากและเลี้ยงเป็นนกกกระทาไข่ต่อไป

การเลี้ยงนกกกระทาเนื้อ

นกกกระทาเนื้อก็คือ นกกกระทาตัวผู้ที่ได้จากคัดแยกเพศออกจากนกตัวเมียในช่วงอายุ 3 สัปดาห์ถึง 1 เดือน หรือเป็นนกที่หลุดจากการคัดเลือกไว้ทำพันธุ์ หรืออาจเป็นนกกกระทาตัวเมียที่คัดออกจากนกอไข่แล้ว นกกกระทาเหล่านี้เราจะนำมาเลี้ยงให้เกิดการสมบูรณ์และให้เนื้อมากขึ้น เพื่อจะได้นำไปขายเป็นนกเนื้อต่อไป การให้น้ำและอาหารจะต้องให้มันได้กินน้ำและอาหารอย่างเต็มที่ตามความต้องการ โดยจะให้อาหารวันละ 2-3 ครั้ง และให้น้ำใหม่วันละ 2 ครั้ง (เช้า-เย็น) อัตราการเจริญเติบโต การกินอาหารและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของนกกกระทาเนื้อดังแสดงในตารางที่ 1

นกกกระทาเนื้อสามารถจับขายได้เมื่ออายุประมาณ 5 สัปดาห์ โดยอาจจะขายในรูปของนกเป็นหรือนกกกระทาชำแหละก็ได้

ตารางที่ 1 น้ำหนักตัว การกินอาหารและอัตราการเปลี่ยนอาหารของนกกระทาเนื้อ

อายุ (สัปดาห์)	น้ำหนักตัว (กรัม)	อาหารกินสะสม (กรัม/ตัว)	อัตราการเปลี่ยนอาหาร
1	28	30	1.1
2	55	85	1.5
3	85	170	2.0
4	120	300	2.5
5	155	450	2.9

ที่มา : Prapakaran (2003) หน้า 73

การเลี้ยงนกกระทาไข่

การเลี้ยงนกกระทาไข่เป็นการค้าในปัจจุบันนิยมเลี้ยงแบบขังกรงและวางกรงซ้อนกัน 4-5 ชั้น แต่ละชั้นจะห่างกันประมาณ 10 เซนติเมตร ช่องว่างระหว่างชั้นหรือด้านบนของพื้นหลังกรงก็จะใช้แผ่นสังกะสีแผ่นเรียบรองรับมูลนก การเลี้ยงแบบขังกรงนี้ในกรงแต่ละกรงจะต้องใช้ให้อัตรา 5 ตัว/ตารางฟุต หรือ 180 ตารางเซนติเมตร/ตัว การเลี้ยงดูนกในกระทาไข่จะแตกต่างไปจากเลี้ยงดูนกกกระทาในระยะอื่นๆ ดังนี้

การให้น้ำ พื้นที่อุปกรณ์ให้น้ำจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.8 เซนติเมตร/ตัว อุปกรณ์ให้น้ำอาจจะใช้รางน้ำ ถ้วย ชัน ท่อพีวีซีผ่าครึ่ง หรือภาชนะอื่นๆ ใส่มาให้กินด้านนอกกรง จะต้องมียาน้ำให้กินได้กินตลอดเวลา ถ้าขาดน้ำแล้วจะทำให้นกเกิดการเครียด และอาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อการไข่ของนกกกระทาได้ น้ำควรเปลี่ยนวันละครั้งหรือบ่อยสัปดาห์ๆ คือ อย่านำน้ำมีกลิ่นเหม็นเปรี้ยวเหม็นบูดได้

การให้อาหาร พื้นที่อุปกรณ์ให้อาหารสำหรับนกกกระทาจะต้องไม่ต่ำกว่า 1.6 เซนติเมตร/ตัว มักจะใช้รางอาหารแบบให้อาหารสำหรับลูกไก่ใส่อาหารให้กิน การให้อาหารควรให้วันละ 3 เวลา คือ เช้า เที่ยง และเย็น เพราะนกกกระทากินอาหารทั้งวันทั้งคืน การให้อาหารนี้ควรใส่อาหารประมาณครึ่งรางเพื่อช่วยลดการสูญเสียอาหารเนื่องจากถูกคุ้ยเขี่ย เมื่อนกอายุครบ 35 วัน ควรเปลี่ยนอาหารโดยให้อาหารที่มีโปรตีนประมาณ 20% การเปลี่ยนอาหารสำหรับนกในระยะให้ไข่นี้ ไม่ควรเปลี่ยนกะทันหัน เพราะจะทำให้กระทบกระเทือนต่อการให้ไข่ได้

การให้แสงสว่าง การให้แสงสว่างเพิ่มในช่วงกลางคืนจะช่วยให้นกกกระทาไข่ได้ดีขึ้น ควรให้ความยาวแสงประมาณ 16 ชั่วโมง/วัน เนื่องจากแสงสว่างจะช่วยกระตุ้นการทำงานของต่อมใต้สมองให้สร้างฮอร์โมนไปกระตุ้นการทำงานของรังไข่

นกกกระทาจะเริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 7 สัปดาห์และนกกจะมีน้ำหนักตัวประมาณ 141-150 กรัม ฟองไข่จะมีน้ำหนักประมาณ 10-12 กรัม นกกกระทาจะให้ผลผลิตไข่สูงสุดประมาณ 80-85% เมื่อ

การเลี้ยงนกกระทา

อายุประมาณ 12-24 สัปดาห์ หลังจากนั้นไข่จะลดลงเรื่อย ๆ ถ้ามีการเลี้ยงและการจัดการที่ดีนกกระทาบางตัวอาจจะให้ไข่มากกว่า 260-300 ฟอง/ปี

การเก็บไข่นกกระทา นกกระทาจะเริ่มวางไข่ในช่วงค่ำประมาณ 16.00-19.00 น. ดังนั้นการเก็บไข่จะเริ่มเก็บได้ตั้งแต่เวลา 19.30-20.30 น. ก่อนที่จะปิดไฟในช่วงค่ำ และควรเก็บทุกวัน ถ้าเป็นไปได้ควรเก็บวันละ 3-4 ครั้ง แล้วรีบนำไข่ที่ได้ไปเก็บไว้ในห้องที่เย็น เพื่อรักษาคุณภาพไข่ก่อนที่จะได้นำส่งตลาด

อาหารนกกระทา

วัตถุดิบอาหารสำหรับนกกระทาเหมือนกับที่ใช้ในอาหารไก่ แต่ขนาดของเม็ดอาหารจะต้องละเอียดกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 2 สัปดาห์แรก หลังจากนั้นก็ให้อาหารเม็ดบับแตกสำหรับไก่ลูกไก่กระทงได้ นกกระทาต้องการอาหารที่มีโปรตีนและโภชนะชนิตอื่นสูงกว่าไก่กระทง ทั้งนี้เนื่องจากนกกระทามีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่าไก่กระทง ค่าความต้องการโภชนะสำหรับนกกระทาญี่ปุ่นแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความต้องการโภชนะของนกกระทาญี่ปุ่น (อาหารมีวัตถุแห้งประมาณ 90%)

โภชนะ (%)	แรกเกิด-นกกระทารุ่น	นกกระทาไข่-พ่อแม่พันธุ์
พลังงาน (kcal ME _n /kg)	2,900	2,900
โปรตีน	24	20
อาร์จินีน	1.25	1.26
ไกลซีน+เซอรีน	1.15	1.17
ฮีสติดีน	0.36	0.42
ไอโซลิวซีน	0.98	0.90
ลิวซีน	1.69	1.42
ไลซีน	1.30	1.00
เมทไธโอนีน	0.50	0.45
เมทไธโอนีน+ซิสทีน	0.75	0.70
เฟนิลอลานีน	0.96	0.78
เฟนิลอะ+ไธโรซีน	1.80	1.40
ทรีโอนีน	1.02	0.74
ทริปโตเฟน	0.22	0.19
วาเลีน	0.95	0.92
กรดลิโนเลอิก	1.00	1.00

โภชนะ (%)	แรกเกิด-นกกระทารุ่น	นกกระทาไข่-พ่อแม่พันธุ์
แคลเซียม	0.80	2.50
คลอไรด์	0.14	0.14
แมกนีเซียม (มก.)	300	500
ฟอสฟอรัสใช้ประโยชน์ได้	0.30	0.35
โปแตสเซียม	0.40	0.40
โซเดียม	0.15	0.15

ที่มา : NRC (1994) หน้า 45

หลักปฏิบัติเพื่อให้การให้อาหารนกกระทาผู้ป้อนมีประสิทธิภาพสูงสุด

1. นกกระทาสามารถกินอาหารปนแห้ง เม็ดบั่วแตก อาหารเปียกได้ แต่ปกติจะให้อาหารปนแห้ง เนื่องจากต้นทุนในการจัดการและการเตรียมอาหารต่ำที่สุด อาหารปนเปียกจะเพิ่มการจัดการเนื่องจากจะต้องผสมน้ำในสัดส่วนที่พอเหมาะและจะต้องกะปริมาณอาหารที่ให้นักกินหมดพอดีในแต่ละวัน ส่วนอาหารเม็ดบั่วแตกจะต้องเพิ่มต้นทุนในการอัดเม็ดอาหารและบั่วให้อาหารอัดเม็ดนั้นแตกเพื่อให้มีขนาดเม็ดพอเหมาะสำหรับการกินของนกกระทา

2. การผสมอาหารนกกระทาเล็กจะต้องบดวัตถุดิบอาหารให้ละเอียดเสียก่อน โดยเฉพาะอาหารสำหรับนกกระทาเล็ก

3. ควรให้อาหารทันทีที่ลูกนกมาถึง

4. จะต้องมีอาหารและน้ำให้นักกินตลอดเวลา

5. ในช่วง 2-3 วันแรกของการกก จะต้องให้อาหารให้เต็มรางอาหารและควรโรยอาหารบางส่วนลงบนพื้นที่ปูทับด้วยกระดาษด้วยเพื่อให้ลูกนกได้ฝึกกินอาหารได้เร็วขึ้น หลังจากนั้นจะใช้รางอาหารที่ปิดทับด้วยตาข่ายขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร เพื่อป้องกันการค้ำเหยี่ยวของนก

6. รางอาหารสำหรับนกกระทาจะต้องออกแบบให้มีขนาดและรูปแบบที่เหมาะสมกับจำนวนนกที่เลี้ยงและขนาดของนกแต่ละช่วงอายุ เพื่อให้มีการสูญเสียอาหารน้อยที่สุด หลักในการออกแบบจะต้องป้องกันนกลงไปกินอาหารในรางและจะต้องป้องกันการค้ำเหยี่ยวอาหารของนกให้มากที่สุด

7. การกินอาหารของนกกระทาในช่วง 6 สัปดาห์แรกประมาณ 500 กรัม/ตัว หลังจากนั้นนกกระทาจะกินอาหารประมาณ 25 กรัม/ตัว/วัน

8. ในช่วงฤดูร้อนนกกระทาจะกินอาหารน้อยลง จึงควรเพิ่มระดับโปรตีนและวิตามินในอาหารให้สูงขึ้นและควรให้อาหารในช่วงที่มีอากาศเย็นเพื่อกระตุ้นให้นักกินอาหารได้มากขึ้น

โรคและการป้องกัน

นกกระทามีความทนทานต่อโรคติดต่อมากกว่าไก่ อัตราการตายในระยะกกอาจสูงถึง 20-25% ถ้าหากมีการจัดการไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องของการให้ความอบอุ่นในการกก การกกที่หนาแน่นเกินไป หรือการใช้อุปกรณ์ให้น้ำและอาหารไม่เหมาะสม ถ้ามีการจัดการและการเลี้ยงดูที่ถูกต้องนกกระทาจะมีอัตราการตายตั้งแต่แรกเกิดจนถึงจับขายเป็นนกเนื้อประมาณ 8-10% การจัดการป้องกันโรคติดต่อ เหมือนกับการเลี้ยงไก่ แต่การเลี้ยงนกกระทาไม่จำเป็นจะต้องทำวัคซีนเหมือนกับไก่กระທงและไก่ไข่